

THE JACOB RADER MARCUS CENTER OF THE
AMERICAN JEWISH ARCHIVES

MS-763: Rabbi Herbert A. Friedman Collection, 1930-2004.

Series H: United Jewish Appeal, 1945-1995.

Subseries 4: Administrative Files, 1945-1994.

Box
43

Folder
8

Moscow Youth Festival. 1957.

For more information on this collection, please see the finding aid on the
American Jewish Archives website.

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
THE JEWISH AGENCY FOR PALESTINE
16 EAST 66TH STREET, NEW YORK 21, N. Y.

TRAFALGAR 9-1300

Cable Address JEVAGENCY

YOUTH AND CHALUTZIUT DEPARTMENT

September 19th, 1957

23rd be'Elul, 5717

Rabbi Friedman
United Jewish Appeal
220 West 58th St.,
New York, NY

AMERICAN JEWISH
ARCHIVES

Dear Rabbi Friedman:

At the request of Mr. Dobkin, I am sending you enclosed herewith, some newspaper material concerning the participants of the Israeli Youth in the Moscow Youth Festival.

I expect to receive in the next few days some additional material which I will forward to you immediately.

Wishing you a happy and prosperous "Shana-Tova",
I wish to remain,

Yours sincerely,

David Brodsky

David Brodsky
Director

QB:etw

encls.

*Given to me by
10/1/57
Rtd 10/1/57*

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
THE JEWISH AGENCY FOR PALESTINE
16 EAST 66TH STREET, NEW YORK 21, N. Y.

TRAFALGAR 9-1300

Cable Address JEVAGENCY

YOUTH AND CHALUTZIUT DEPARTMENT

September 23rd, 1957

27th be'Elul, 5717

Rabbi Friedman
United Jewish Appeal
220 West 58th St.,
New York, NY

Dear Rabbi Friedman:

Further to my letter of September 19th, I
am enclosing herewith additional newspaper material with
regard to the participants of the Israeli Youth in the
Moscow Youth Festival.

With best regards and wishes for a happy
and peaceful New Year, I remain,

Yours respectfully,

David Brodsky

David Brodsky
Director

etw.

encls.

*Given to Mr. Long
10/2/57
Returned
10/10/57*

„לא שבה טי ארץ אבותינו“

במגומגם, בחשאי, גילו יהודי רוסיה את כמיהתם העמוקה לישראל, והשביעו את חברי המשלחת לפסטיבל הנוער להשמיע את שוועתם באזני אורחי המדינה.

הרב לווין, רבה הראשי של מוסקוה (במרכז) בחברת משה נצר ויקותיאל שגור, חברי המשלחת החלוצית, בחצר הישיבה של מוסקוה, בתמונה נראים מרבית תלמידי הישיבה.

שחזרו חברי המשלחת הציונית-חלד צית מן הפסטיבל ברוסיה, הגיע זמנם לספר סיפורים. כאשר היו ברוסיה, הקיפום המוני היהודים שם, ביקשום שיספרו כל מה שהם יכולים לספר על ישראל ובלעז כל מלה שלהם. כאשר חזרו לארץ, הקיפום המוני ישראלים וביקשום שיספרו כל מה שהם יכולים לספר על היהודים ברוסיה. הנהנים העיקריים בימים הראשונים היו אנשי חלוצות המשלחת הציונית-חלוצית לפסטיבל הם ברובם אנשי-קיבוץ צים, ותיכף כשירדו מהאניה מיהרו לנ- סוע אל משקיהם, ושם „הטפו“ אותם ו„כלאו“ אותם ו„ס- חטו“ מהם כל שני- תן, לחטוי- ובכל זאת הצלחנו גם אנו לשמוע כמה סיפור- רים.

משה צ'יזיק, חבר קיבוץ „אילון“ ואיש ההנהגה הראשית של „הער- מר הצעיר“ קוראים עד היום „כליף“, משום שלפני 20 שנה הופיע בהצגת חובבים בתפקיד כליף. משה היה מראשי המשלחת לפסטיבל. הוא אמר לנו: „אם אפשר לכם הכל, תצטרכו לשבת אתי כמה ימים בלי הפסקה“. ביקשנו ממנו שיספר כמה אפי- זודות שהשאריו עליו רושם עז ביותר.

„רושם עז ביותר השאריו עלינו הפגישות עם יהודי מזרח אירופה“. סיפר משה צ'י- זיק, כבר בכניסתנו לבולגריה ובעיקר ברור מניה נתקלנו בקרירות רבה מצד השלטון- נות, אבל לעומת זה נערכו לנו קבלות פנים לבביות וחמות ביותר ע"י המוני אז- רחים שנאספו בתחנות. מיד הוברר לנו שרוב הבאים לקראתנו בתחנות היו יהו- דים, הכרנו אותם לפי הפרצופים, לפי העי- נים הנוצרות לקראתנו, לפי הידים השלד- חות לקראתנו, הם היו קושרים אתנו שני- חות, בכל השפות, ובעיקר באידיש. הבחור רים והבחורות שלנו הצטערו הפעם באמת על שאינם יודעים אידיש, אבל הם דיברו בידים, ובמבטים, ובהתרגשות. קשה היה להאמין, אבל הצברים שלנו גילו, שאינם קשיחים כל כך כפי שנוהגים לראותם. לקבלת פנים המה במיוחד מצד יהודים זכינו ביאסי שברומניה. בין הדגלים שקד- מו אותנו שם היתה כרוזה גדולה בעברית „שלום וחברות“. ראינו ושמחנו, ואז ניגש אלינו יהודי ואמר לנו שהוא שכתב את הכרוזה עפ"י אותיות סידור-התפילה. הוא היה נרגש. נתנו לו סמל שלנו והוא ענד אותו מתחת לצווארונו ואמר: „מוטב כך, יש הרבה שונאים.“ פגישה נרגשת יותר היתה לנו בתחנה קטנה ברומניה. מול הרכבת שלנו עמדה רכבת אחרת שנסעה לכיוון גנדי, מרוסיה לצ'כיה. חלון של הרכבת ממול עמדו גבר ואשה בגיל העמידה והביטו בנו בכלי- יו"ניים. כעבור רגע התחילו לדבר אתנו

השיר שלהלן נמסר לאחד מחברי המשלחת על ידי צעיר יהודי בחצות מוסקבה. היה זה אחד מעשרות השירים, הפתקים, התווים והגלויות שמסרו יהודי רוסיה לישראלים, כביטוי לרגש הזהות העמוק עם אחיהם ונגעוניהם לישראל.

לארצי

אם ארצי רחוקה מעיני עוד,
אך קרובה היא מאד ללבי,
געגועי החמים לא תמדד,
אין מדה לאהבתי וקאבי.

את, מולדת האמיני בשאיפה,
חדורה במעמקי יגוני,
נא, שלחי לי כנפים לעופה,
בל יפסק לעולם נגוני.

את, מולדת, האמיני בחרות
האמיני בזהר תקותי,
אני בן הגולד לך לשרות,
אך סבלי ימשך — עד מתי?

אם שירי ינגן עלי במות
לבבי ידמה לכנור,
אני שר לך, אם האמהות
ולעמי את שירת הדרור.

משה רבנו, האם התיפחה, אמרה פתאום באידיש: „קשה להיות יהודי“, ומיהרה להסתלק מן המקום.

פגישה בין צעירי ישראל ויהודי רוסיה השפיעה לא רק על האחרונים אלא גם על הראשונים. רותי גרינמן בת ה-22, המתופפת בתופי-כד ובתופי התזמורת המאוחדת של הקיבוץ הארצי והקיבוץ המאוחד, זכתה בפרס שני של הפסטיבל בעד נגינתה על תופי-כד מזרחיים. אמר רותי על הפגישה עם יהודי רוסיה: „גם אנחנו הושפענו מאוד מן הפגישה. התברר לנו שאנחנו לא נוקשים ו„צבריים“ כמו שחשבונו תמיד. היחס הציוני לגילוי רגשות ולחיבה גלוי-לעין נעלם אצלנו, ואם כי היינו ציונים גם קודם לכן, הכירנו עתה ביתר שאת את פשר הציונות ואת הקשר שלנו אל יהדות הגולה.“

לרותי קרה מקרה מיוחד במוסקבה: היא פגשה שם בן-דוד, שאפילו לא ידעה על קיומו. „קבוצת יהודים עמדה תמיד ליד הבית שלנו באקדמיה להקלאות, והיינו משוחחים אתם, פעם ביקש ממני צעיר אחד מן העומדים שאתן לו תווי שירים ישראליים. הבטחתי לו. באותו רגע התעקש מיי- שוה אחר לדעת את שמי ושם משפחתי. אמרתי לו: הצעיר שביקש תווים קפץ מיד ואמר שיש לו בישראל דוד בשם ישראל גרינמן. צעקתי מיד, „הרי זה אבי“, וכך התברר לי שעמדתי מול בן-דודי. למחרת הוא הביא לי לבית-הכנסת תמונה משפת תית וגליתי בה את הורי בצעירותם. אחר

שתי גלויות שנמסרו בחשאי לחברי המשלחת. אחת מהן, המכילה בצדה האחת את תמונת הציר הירשנברג, „אחרי הפוגרום“ (למעלה), נשמרה על ידי בעליה למעלה מארבעים שנה ועתה היא מטרה לאחד מחברי המשלחת בצירוף המשפט, „לא שכחתי ארץ אבותינו“ שנכתב בעברית, בשגיאות כתיב. החתימה אינה ניתנת לזיהוי. בגלויה משמאל נכתב ברוסית: „אנו אוהבים אתכם — מישה, יענקל ועוד מיליונים.“

ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА

ВСТУПИТЕЛЬНЫЙ ПОЧТОВЫЙ СОЮЗ. РОССИЯ. UNION POSTALE UNIVERSELLE. RUSSIE. ОТКРЫТОЕ ПИСЬМО. — CARTE POSTALE.

Адрес

Имя и фамилия

Художник Т. Н. Яблонская — Велес

А 00323 161-62 г. Тел. 500 г. Зак. 164
Тел. Изд. 66 «Свердловский Художник»
Изд. 25 1934

לא דלינו אלא טיפות אחדות מים הסיר פורים שהביאו עמם חברי המשלחת. כולם מצטרפים לחויה אחת גדולה ועמוקה: גילוי של אחוה נסערת בין יהודי ברית- המועצות המדוכאים מבחינה לאומית, ובין אחיהם מישראל. אחוה הרצופה געגועים עזים, שלפי שעה אינם יכולים לבוא על סיפוקם.

